

Sjukskrivningsproblematiken

Utbildning i försäkringsmedicin för alla läkare och fler försäkringsläkare vid försäkringskassorna är några åtgärder samhället tagit för att komma till rätta med problematiken kring det stora antalet sjukskrivningar. Primärvårdsläkare på flera orter deltar i projekt som rör sjukskrivningsprocessen. På Lisebergs vårdcentral i Älvsjö, exempelvis, arbetar läkarna aktivt för att hitta de faktorer som kan leda till långtidssjukskrivning.

Kolleger hjälper varandra att identifiera patienter i risk för långtidssjukskrivning

När läkarna vid Lisebergs vårdcentral i Älvsjö möter patienter som lider av kroppsliga och psykiska besvär och dessutom har en arbetsplatsrelaterad problematik vill de agera snabbt för att undvika långtidssjukskrivning.

– Därför deltar vi i Kuggghjulsprojektet, säger distriktsläkaren Kjell Nyman. Där har vi tid avsatt vid sidan om patientkontakten för att reflektera i en andra omgång och ställa frågan: Vilka av de många sjukdomsfaktorerna kan vi åtgärda snabbt?

En rehabiliteringssamordnare från Försäkringskassan kommer till vårdcentralen var fjortonde dag för att med Kjell Nyman och hans kolleger gå igenom patientärenden där sjukdomarna har många orsaker. Under mötet fattas beslut om vilka patienter som ska remitteras till Kuggghjulets specialistnätverk

med smärtläkare, psykiater, ortopedkirurg, sjukgymnast, reumatolog och företagsläkare.

Syftet är att under första sjukskrivningsmånaden identifiera vilken eller vilka faktorer som orsakar patientens sjukdom och som snabbt går att göra något åt: Problem på jobbet? Psykiska problem? Fysisk smärta? Ofta har flera problem hakat i varandra och måste lösas genom att olika åtgärder i sjukvårds- och samhällsmaskineriet hakar i varandra, som kuggarna i ett hjul.

– De ärenden vi drar på mötet är sådana där vi kan se att en påbörjad sjukskrivning inte kommer att avslutas inom viss begränsad tid. Vi behöver hjälp att reda ut vem som äger problemet, säger distriktsläkaren Ann-Sofi Björin.

Hon tycker att det ibland handlar om en känsla i maggropen när hon ska identifiera sådana patienter.

Kollegan Kjell Nyman ser en fördel i

att vårdcentralens fem läkare, var och en med cirka 1 800 listade patienter, deltar i mötena.

– Det är en fördel att redovisa en del av mina patientärenden inför kolleger, FKsamordnaren och ibland specialistkonsulter och inhämta second opinion. Har jag varit husdoktor för en patient i 15 år finns risk att jag blir alltför tillmötesgående i stället för att bjuda lite motstånd. När jag och mina kolleger tittar på varandras långtidssjukskrivningar märker vi att där ofta finns en tunn grund i början.

– Det här är viktigt för vår egen psykiska hälsa, säger distriktsläkaren Per Guterstam.

– Det är tungt för en läkare att gå och dra på gamla långtidssjukskrivningar.

Kuggghjulsprojektet pågår på olika håll. I södra Stockholm har en gemensam utvärdering gjorts för vårdcentralerna i Li-

Försäkringsläkaren som konsult åt vårdcentraler

I dagarna startar Försäkringskassan i Stockholms län försök med att låta försäkringsläkare uppträda som konsulter på vårdcentralerna. Länets 15 lokalområden med totalt 153 vårdcentraler kommer att beröras. På sikt ska försöken spridas i hela Sverige.

■ – Före nyår ska samtliga 15 lokalområden vara i gång, säger Thomas Jacobsson, försäkringsöverläkare i Stockholms län.

– Försäkringsläkaren ska fungera som konsult och föra dialog med distriktsläkaren, kolleger emellan. Båda är ju läkare och talar samma språk.

Försäkringsläkaren ska besöka vårdcentralen var tredje eller fjärde vecka och stanna ett par timmar. På frågan om vad det är för dialog som ska föras svarar Thomas Jacobsson att distriktsläka-

ren ska kunna tala med försäkringsläkaren om i princip allting som rör patienternas sjukskrivningar. Han påminner om att läkarna i sin grundutbildning inte får ett dugg undervisning i försäkringsmedicin och att Familje- medicinska institutet (Fammi) i en auditundersökning visar att familjeläkarna rankar sjukskrivningarna som ett av de största arbetsproblemen. Då kan det vara bra att ha en försäkringsläkare som samsalspartner ute på vårdcentralen.

– Läkare behöver veta mer om försäkringsmedicin, säger Thomas Jacobsson.

Thomas Jacobsson menar att läkare behöver veta mer om försäkringsmedicin.

– Deras yrkesroll innebär en svår balansgång mellan två diametralt motsatta roller. Dels ska de företräda patienten, dels ska de utgöra myndighet som utfärdar intyg och därmed står i samhällets tjänst. Förbättrad försäkringsmedicinsk kunskap kommer att stötta dem i den här svåra balansgången.

Det nya projektet med konsulterande försäkringsläkare ser han formellt som en fortsättning på tidigare utbildnings- etapper som till exempel kurser i försäkringsmedicin.

– Det innebär också en möjlighet till avlastning för den överlastade primärvården.

Stockholms försäkringskassa driver projektet tillsammans med landstinget i det övergripande syftet att få ned ohälsotalet.

Iréne Olsson